

NÁRODNÉ LESNÍCKE CENTRUM

Lesnícky výskumný ústav Zvolen

Stredisko lesníckej ochrannárskej služby

Ing. Andrej Kunca, PhD.
Ing. Dušan Brutovský, CSc.
Ing. Slavomír Findo, CSc.
Ing. Juraj Galko, PhD.
Ing. Andrej Gubka, PhD.
Ing. Peter Kaštier
Dr. Ing. Bohdan Konôpka
Ing. Roman Leontovyč, PhD.
Ing. Valéria Longauerová
Ing. Miriam Maľová
Ing. Christo Nikolov
Ing. Jozef Vakula, PhD.
Ing. Juraj Varínsky, CSc.
Ing. Milan Zúbrik, PhD.

SIGNALIZAČNÉ SPRÁVY O VÝSKYTE ŠKODLIVÝCH ČINITEĽOV V LESOCH SLOVENSKA

04/2010

Banská Štiavnica
5. 10. 2010

Obsah

1	Výzva PPA na ochranu lesa.....	3
2	Príprava projektov ochrany lesov okolo 5. stupňa územnej ochrany	3
3	Podkôrny hmyz.....	5
4	Klimatická zmena v dubinách	6
5	Hynutie borovíc	7
6	Napadnutie listov vrúb hubovými patogénmi.....	7
7	Záver	7

1 Výzva PPA na ochranu lesa

PPA

v y z ý v a

oprávnených žiadateľov k predkladaniu žiadosti o poskytnutie dotácie v roku 2010

v termíne od 23. septembra 2010 do 20. októbra 2010

na podporné opatrenie podľa § 21 nariadenia vlády

č. 264 o podporných opatreniach v pôdohospodárstve zo 17. júna 2009

Dotácia na ochranu lesa ohrozeného škodlivými činiteľmi

Ďalšie informácie zo stránky www.los.sk:

- výzva na predkladanie žiadostí, pdf
- usmernenie k vyplňovaniu, pdf
- žiadosť o poskytnutie malej pomoci, pdf
- schéma minimálnej pomoci na ochranu lesa ohrozeného škodlivými činiteľmi, pdf
- usmernenie ministerstva pôdohospodárstva k schéme, pdf
- usmernenie ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja k schéme, pdf
- schéma pre dočasné poskytovanie malej pomoci počas trvania finančnej a hospodárskej krízy, pdf

Viac informácií na internete: <http://www.apa.sk/index.php?start&navID=1&id=3507>

2 Príprava projektov ochrany lesov okolo 5. stupňa územnej ochrany

V zmysle Spoločného usmernenia Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva životného prostredia SR na realizáciu opatrení podľa § 28 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov z 28. 3. 2008 (ďalej „spoločné usmernenie“) má OLH povinnosť

bod 2) Vypracovať návrh opatrení na ochranu lesa [§ 48 ods. 2 písm. g) zákona o lesoch] proti šíreniu škodlivých činiteľov z území s piatym stupňom ochrany prírody podľa prílohy č. 1 usmernenia a zaslať ho LOS a ŠOP SR.

*Termín: 20. 09. roka predchádzajúceho realizácii opatrení
Zabezpečí: OLH*

Upozorňujeme, že návrh opatrení má byť štruktúrovaný podľa prílohy 1 k tomuto spoločnému usmerneniu uvedeného na nasledujúcej strane.

Návrh opatrení na ochranu lesa
proti šíreniu škodlivých činiteľov z území s piatym stupňom ochrany

A. Situácia

1. Popis predmetného územia

- a) popis územia s piatym stupňom ochrany,
- b) popis ochranného pásma územia s piatym stupňom ochrany,
- c) opis porastov v dielcoch, v ktorých sa predpokladá realizácia oparení (číslo dielca, vek, výmera, zastúpenie drevín, a pod.)
- d) ďalšie skutočnosti súvisiace s realizáciou opatrení na ochranu lesa

2. Popis zdravotného stavu lesov a stavu škodlivých činiteľov

- a) popis zdravotného stavu lesov (stupeň poškodenia, stav alebo percento poškodenia, rozsah poškodenia, dôvod jeho vzniku)
- b) stav škodlivých činiteľov a ich vývoja (typ škodlivých činiteľov, chronológia ich doterajšieho šírenia, predpoklad ďalšieho šírenia)

B. Plánované opatrenia

Popis opatrení potrebných na zabránenie šírenia škodlivých činiteľov z území s piatym stupňom ochrany s uvedením

1. doby a času vykonania plánovaného opatrenia,
2. špecifikácie miesta vykonania (vychádzať zo spracovaných podkladov v bode A. Situácia a bode C. Mapové prílohy, kde by mali byť presne vymedzená oblasť s hranicami so zakreslenými opatreniami na ochranu lesa),
3. množstva potrebného materiálu (počet lapákov, počet feromónových lapačov, druh a počet feromónových odparníkov, druh a množstvo navrhovaného chemického prípravku a pod.).

Príklady plánovaných opatrení:

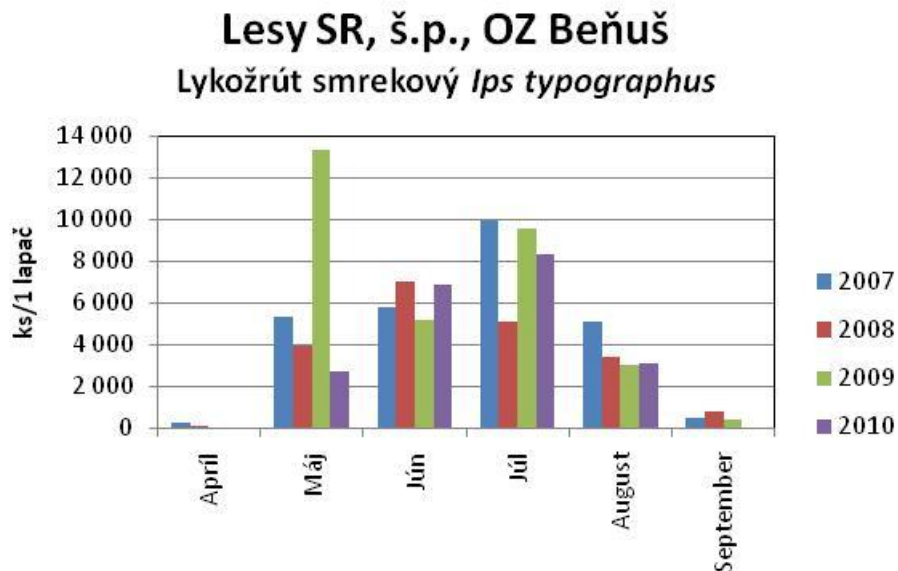
- mechanická asanácia chrobačiarov (v m³) - podmienky pre čas odkôrňovania (stav vývoja škodlivého činiteľa), spôsob asanácie olúpanej kôry a následná kontrolu účinnosti;
- chemická asanácia (v m³, resp. ha) – druh chemického prípravku, odporúčaný spôsob jeho aplikácie, podmienky pre aplikáciu vrátane času a spôsob kontroly účinnosti aplikácie;
- klasické lapáky – počet I série, počet II série (podľa konzultácie s OLH), rámcove miesta polozenia lapákov, doba a interval kontroly, ich následná asanácia a likvidácia kôry (v prípade odkôrnenia);
- inštalácia otrávených a navnadených lapákov – počet, miesta zakladania, spôsob aplikácie, druh a množstvo navrhovaného prípravku ;
- feromónové lapače – počet, rozmiestnenie a podmienky inštalácie, počet a druh feromónových návnad (odparníkov) s uvedením periódy ich výmeny, čas a interval kontrol;
- spôsob vedenia evidencie realizovaných opatrení a jeho predkladania OLH.

C. Mapové prílohy

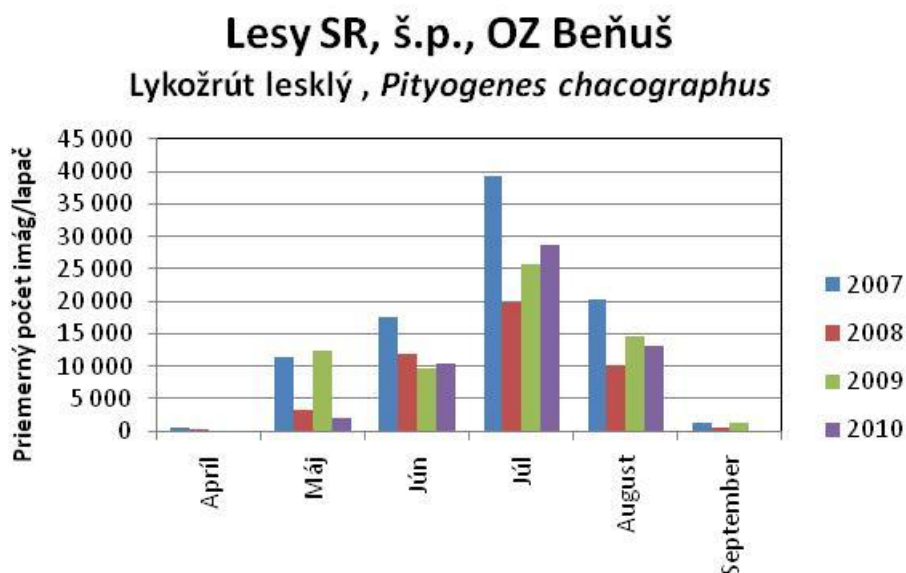
Nákres situácie v porastovej mape vrátane rozsahu poškodenia (sústredenej a rozptýlenej kalamity) vrátane zákresu plánovaných opatrení na ochranu lesa podľa bodu B (zákres ochranného pásma, rozmiestnenia a umiestnenie lapákov a feromónových lapačov, zákres plôch na ktorých sa vykoná asanácia odkôrnením kmeňov alebo vytiahnutím drevnej hmoty a pod.).

3 Podkôrný hmyz

I napriek pomerne chladnému a vlhkému vývoju počasia v roku 2010 sú odchyty imág lykožrútov v smrečinách porovnateľné s predchádzajúcimi rokmi. Podobná situácia ako v Nízkych Tatrách evidujeme aj z iných regiónov Slovenska so zastúpením smreka.

Obrázok 1 Vývoj odchyty imág lykožrúta smrekového do feromónových lapačov na OZ Beňuš (Zdroj dát: Ing. V. Barančok, OZ Beňuš)

Obrázok 2 Vývoj odchyty imág lykožrúta lesklého do feromónových lapačov na OZ Beňuš (Zdroj dát: Ing. V. Barančok, OZ Beňuš)

4 Klimatická zmena v dubinách

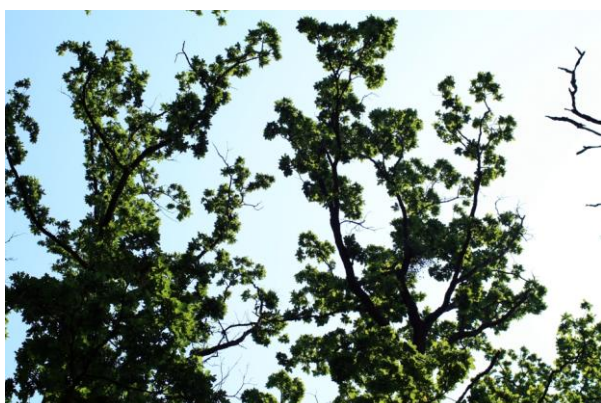
Vlhký rok priaznivo pôsobí na regeneráciu dubín, ktoré sú najviac ohrozené klimatickou zmenou na Slovensku. Oproti roku 2009 sú asimilačné orgány bez chlorózy a s väčšou celkovou plochou listov, keďže sa vytvorilo bohaté olistenie kmeňov, typického príznaku tracheomykóz dubín.

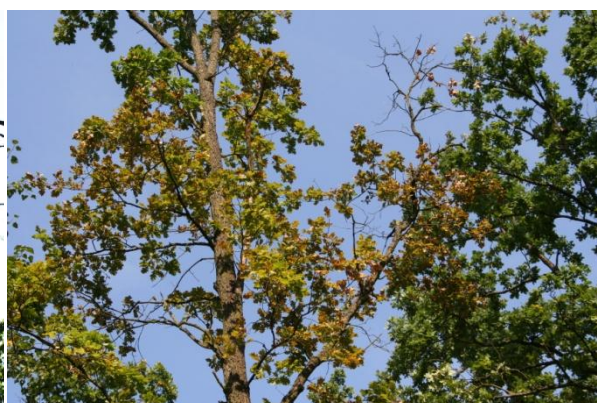
Obrázok 3 Olistenie kmeňa – jeden z tracheomykózných príznakov dubov

Obrázok 4 Olistenie kmeňa – súčasný vzhľad porastov je aj kvôli (resp. vďaka) vlhkému priebehu jari a leta 2010

Obrázok 5 Rok 2010 – bez chlorózy listov
(Foto: 23.7.2010)

Obrázok 6 Zreteľné príznaky chlorózy z predchádzajúceho roka 2009 (Foto: 11.8.2009)

5 Hynutie borovíc

Je známe, že borovica čierna je intenzívne napádaná hubou *Sphaeropsis sapinea* pyknidovka beľová. V tomto roku v oblasti Rožňavy sme zaznamenali aj silné napadnutie borovice lesnej. Predpokladáme, že lokalít s infekciou borovice lesnej bude v tomto vlhkom roku podstatne viacej.

6 Napadnutie listov vrb hubovými patogénmi

Vlhké počasie v tomto roku vytvorilo vhodné podmienky prostredia pre intenzívne infikovanie listov vrb hubou *Marssonina salicicola*. Výskyt bol zaznamenaný na vrbách *Salix alba* v brehových porastoch Hrona, ale aj iných riek a potokov.

Obrázok 7 Škvrnitosť listov vrb spôsobovaná hubou *Marssonina salicicola*

7 Záver

Pokračuje nadpriemerne vlhký priebeh počasia v roku 2010. I napriek tomu kalamitné premnoženie lykožrúta smrekového nie je týmto výraznejšie ovplyvnené. Už v závere tohto roka je potrebné pripravovať materiálne, personálne a finančné zabezpečenie ochrany lesa pre rok 2011.